

Tunely

Roky pracovala na stavědle a řadicí páky obsluhovala, jak nejlépe uměla – paní s postavou a výškou lesního skřítky. Teď seděla přede mnou a v bolavých rukách taktak držela šálek s kávou. Člověk by očekával, že si bude stěžovat, ale k mému úžasu se spíš omlouvala, že zaměstnavateli způsobuje problémy svou opakovanou pracovní neschopností, mně ukrájuje čas, a jen chtěla od někoho nezúčastněného slyšet, že její rozhodnutí odejít z milované dráhy po tolika letech je správné... Je zvláštní, že se nikdo nepodivil nad jejími opakovanými operacemi karpálního tunelu a ani lékař pracovnělékařské péče včas nenavrl změnu zaměstnání.

Podle § 103 odst. 1 a) ZP, je *zaměstnavatel je povinen nepřipustit, aby zaměstnanec vykonával zakázané práce a práce, jejichž náročnost by neodpovídala jeho schopnostem a zdravotní způsobilosti*. Právě proto využívá zaměstnavatel služeb pracovního lékařství, aby si potřebnou zdravotní způsobilost zaměstnanců prokazatelně ověřil. Pravidla nastavuje zákon č. 373/2011 Sb., o specifických zdravotních službách, který v § 53 mj. popisuje pracovnělékařské služby jako *služby preventivní* a poskytovatel pracovnělékařských služeb, stejně jako ošetřující lékař, jsou *povinni informovat zaměstnance o možném vlivu faktorů pracovních podmínek na jeho zdraví, a to se znalostí vývoje jeho zdravotního stavu*. Jinými slovy, pokud by fungovalo vše tak, jak má, lékaři by té nebohé dámě vysvětlili, že operací *karpálu* se sice situace zlepší, ale pokud bude pracovat na stejném pracovišti, onemocnění bude časem zpět. V tomto případě sice nelze přisuzovat vinu zaměstnavateli, který potřebnými znalostmi nedisponuje, ale je namístě zdůraznit jeho odpovědnost, co se týká zajištění měření rizikových faktorů pracovních podmínek, zařazení prací do kategorií a odpovědnost za zdraví a bezpečnost zaměstnanců.

Nemoci z povolání vznikají nepříznivým působením chemických, fyzikálních, biologických nebo jiných škodlivých vlivů, pokud vznikly za podmínek uvedených v seznamu nemocí z povolání, může to být i akutní otrava vznikající působením chemických látek (Nařízení vlády č. 290/1995 Sb., kterým se stanoví seznam nemocí z povolání). Zdravotní stav posuzované osoby pak musí odpovídat příslušné diagnóze, dosahovat konkrétního stupně závažnosti a musí být objektivně ověřeno, že posuzovaná osoba pracovala za podmínek, za kterých nemoc z povolání vzniká. Nemoci z povolání, zjednodušeně řečeno, řeší legislativou stanovené orgány a na základě vydaného kladného posudku se odškodňují obdobným způsobem, jako následky pracovních úrazů (Nařízení vlády č. 276/2015 Sb., o odškodňování bolesti a ztížení společenského uplatnění způsobené pracovním úrazem nebo nemocí z povolání). Ale pozor, odškodnění probíhá pouze po dobu, po kterou nemoc trvá (pravidelná revize onemocnění, též na popud ošetřujícího lékaře, příp. zaměstnavatele).

Karpálním tunelem v oblasti zápěstí vedou do dlaně šlachy ohýbačů prstů a nerv, který se při přetěžování (např. opakující se pohyby, špatné položení ruky při psaní na pc) stává zdrojem bolesti. Tzv. syndromem karpálního tunelu trpí v České republice cca 35 000 obyvatel a podle současných poznatků je toto onemocnění jedním z nejčastějších nemocí z povolání. Jako prevence syndromu karpálního tunelu jsou účinné protahovací cviky, fyzioterapie, bezpečnostní přestávky, dodržování pracovních postupů a používání různých ergonomických pomůcek (myši, podložky, speciální bandáže). Žádná terapie ani cviky na karpální tunely však nebudou úspěšné, jestliže nebudete pravidelně protahovat svaly, nezměníte stereotypy pohybu nebo bude ergonomie vašeho pracoviště. Zvláště tímto případem mohou ZO OSŽ účinně komunikovat se zaměstnavatelem, případně využít možnosti konzultace s lékařem pracovního lékařství, který má spolupráci s odborovou organizací nařízenou legislativou.

Kdo stále čeká na pohádkový konec, teď bude zklamán. Paní už na dráze nepracuje a doufejme, že je jí někde líp. Ale co vy, co vás brní ruce, bolí zápěstí až po lokty mravenčí prsty a v rukách neunesete nic těžkého? Hybaj k lékaři, než bude pozdě!

Dana Žáková, oddělení BOZP OSŽ Ú